

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Coull, J., Halinen, S., Koivisto, J., Muhonen, B., Saariniemi, A., Veko, N. & Sinkkonen, M. (2024)
Puuttumisen pelko – miten saada huoli aiemmin näkyväksi? TAMK-blogi, 26.1.2024.

URL: <https://blogs.tuni.fi/tamkblogi/jatkuva-oppiminen/puuttumisen-pelko-miten-saada-huoli-aiemmin-nakyvaksi/>

Puuttumisen pelko – miten saada huoli aiemmin näkyväksi?

26.1.2024 — Anna-Maria Balk

Kiireellisten sijoitusten määrä Suomessa on ollut pidemmän aikaa kasvusuuntainen.

Mistä räjähdysmäinen kasvu kertoo? Eikö apua ole riittävästi saatavilla, vai eikö tieto lapsen terveyden ja hyvinvoinnin vaarantumisesta saavuta oikeita tahoja ajoissa?

Vuonna 2000 kiireellisesti sijoitettiin 940 lasta, kun vuonna 2022 määrä oli 4498 lasta (Sotkanet 2023). Aihe nousi esille myös Pirhan sosiaalityöntekijöille syksyllä 2023 tehdyissä kiireellisissä sijoituksia koskevissa haastatteluissa.

Riku huutaa ja raivoaa, kun sosiaalityöntekijä ilmoittaa kiireellisestä sijoituksesta: "Sä __ sossu pilasit mun elämän!" Riku paiskoo tavaroita ja yrittää sylkeä sosiaalityöntekijänsä päälle. Äiti pidättelee kyneleitään. Isä ei ole paikalla.

Huoleen on puututtava ajoissa

Mikäli lapsi on välittömässä vaarassa, voidaan hänet sijoittaa kiireellisesti (Lastensuojelulaki 13.4.2007/417). Ennen sijoitusta huoli lapsesta tai hänen kasvuolosuhteistaan on herännyt. Harvoin huoli nousee yhtäkkiä, vaan hälytysmerkkejä on ollut jo pitkään näkyvissä. Lastensuojeluilmoitus on tehtävä viivytyksettä, jotta havaittu lapselle vahingollinen tilanne tai riskitekijä ei kärjisty esimerkiksi kiireelliseen sijoitukseen (Araneva 2022, 202). Ilmoitusvelvollisuudesta on säädetty lastensuojelulaissa, ja se velvoittaa useita tahoja ja ammatinharjoittajia. (Lastensuojelulaki 13.4.2007/417.)

Rikun tapauksessa ensimmäiset huolitekiäjät olivat näkyvissä jo vuosia aikaisemmin. Koulupoissaolot alkoivat 15-vuotiaana, jolloin kuvioihin tulivat myös päihteet ja rikollisuus. Ajateltiin, että tähän kuuluu ikään; "pojat ovat poikia". Kenellekään ei noussut huoli riittävän suurena, kunnes Riku makasi yliannostuksen seurauksena teho-osastolla.

Peruspalveluiden, etenkin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen työntekijät voivat työssään havaita tuen tarpeet ajoissa, ennen kuin ongelmat kärjistyvät. Työntekijältä vaaditaan rohkeutta sekä valmiuksia puuttua huolta herättävään tilanteeseen ottamalla huolet puheeksi ja ohjaamalla perhe tarvittaessa sosiaalihuollon tai lastensuojelun palveluiden piiriin. (Araneva 2022, 207, 210.)

Kuvio 1. Kiireellisesti Suomessa sijoitettuna olleet lapset. (Sotkanet 2023.)

Miksi puuttumista pelätään?

Miksi lapsen tilanteeseen ei puututa tai ilmoitusta tehdä, vaikka tilanne sitä vaatisi? Julkisessa keskustelussa lastensuojelusta usein värityy "Iso Paha Susi", joka vie lapset ilkeyttään pois kotoa. Mediassa puhutaan perättömien ilmoitusten aiheuttamista haitoista. Toisaalta moni perheen kanssa työskentelevä saattaa pelätä yhteistyön kärsimistä, luottamuksen menettämistä sekä perheiden reaktiota.

Kenen etu on tärkein? Mikäli mennään lapsen etu edellä, ei puuttumista tai perusteltua ilmoituksen tekemistä pitkitettäisi. Onkin siis hyvä hetki tarkastella omalla työpaikalla olevia käytäntöjä, sekä kerrata, mitkä ovat niitä hetkiä, jolloin tilanteisiin tulee puuttua tai lastensuojeluilmoitus tehdä. Nämä pienet, isot ja maailman tärkeimmät lapset ovat meidän tulevaisuutemme, ja meillä on valta vaikuttaa tulevaisuutemme suuntaan.

Riku on kuvitteellinen hahmo, jonka kokemukset ja elämäntapahtumat perustuvat tosielämässä törmätyihin asiakastapauksiin.

Teksti: Sosionomi (YAMK) opiskelijat Johanna Coull, Susanna Halinen, Jenna Koivisto, Beada Muhonen, Annakaisa Saariniemi & Niina Veko sekä yliopettaja Merja Sinkkonen
Kuva: Pixabay

Blogi on kirjoitettu Tampereen ammattikorkeakoulun sosionomi (Ylempi AMK) opiskelijoiden opintojaksolla "Sosiaalityön ajankohtainen tutkimus huono-osaisuudesta"

Lähteet:

Araneva, M. 2022. Lapsen suojelu – toteuttaminen ja päätöksenteko: käsikirja lapsen asioista päättävälle. 2., uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.

[Lastensuojelulaki 13.4.2007/417](#). Viitattu 9.12.2023.

[Sotkanet. 2023. Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0–17-vuotiaat, valtakunnallisesti 2000–2022. Sotkanetin tulostaulukko](#). Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 10.12.2023.